

« zurück blättern vor »

RYCHTYK adv., ab 1775; auch *rychtyg*. **1** ‘gewiß, sicher’ – ‘na pewno, niezawodnie’: 1765–1784 Mon. 71 322, L *Rychtyk a rychtyk trafił w samo centrum myśli*. o 1775–1806 Teat. 22b 100, L *Ha ha ha, mój rywal rychtyk się obwiesi*. o †1893 Bliż., Sw *R[[ychtyg]] jak Żyd do wiązki siana*. o [LBel.] 1775–1806 Teat. 11 58, L *Ściśkał mię, rychtyk chciał mię udusić*. – L (zan.), SWIL (posp.), SW (gw.), DOR (daw.). **2** ‘genau, ordentlich’ – ‘w sam raz, akurat, porządnie’: 1821–1823 Dmusz.Dzieła VII 169, WIECZ *Co słyszę, imieniny mojego kuma? Ej, do pioruna, rychtyk! jutro prawda*. o (1839) 1951 Krasz.Poeta 170, DOR *Był w Ameryce, to jest, mościa dobrodziejko, rychtyk pod nami, pod spodem ziemi, z drugiej strony*. o 1856 Wien.Ul. 12, WIECZ *Ten mój czeladnik Stefanek to rychtyk dla niej mąż*. o †1910 Gaw., Sw *Sztrozak R[[ychtyk]] wypchany*. o vor 1912 Sw *Te buty R[[ychtyk]] na ciebie*. o (†1912) 1948–1952 Prus Wicz. 245, DOR *Był to sobie niby targ, niby plac, a niby rynek z domami dokoła (...) rychtyg jak w Kocku*. o 1950 Hertz B.Bajki 156, DOR *Satyra tego gniewa i ten jej się boi, komu rychtyk trafia w sedno*. o 1953 Straszewicz 127 *zachował się rychtyg jak ksiądz*. – SWIL (posp.), SW (gw.), DOR (gw.). ♦ **Var:** *rychtyg* adv., †1893 Bliż., Sw – Sw (gw.), DOR (gw. daw.); *rychtyk* adv., 1765–1784 Mon. 71 322, L – L (zan.), SWIL (posp.), SW (gw.), DOR (gw. daw.). ♦ **Etym:** nhd. *richtig* adj., ‘korrekt, passend, genau’, GRI. ❖ Nach KURZOWA 1985, 226 war das Wort in der Stadtmundart von Lemberg und Krakau verbreitet; von den acht Belegen bei WIECZORKIEWICZ aus Warschau verwenden aber nur diejenigen von 1867 und 1875 Anführungszeichen bei “rychtyk”, kennzeichnen das Wort also als mundartlich oder umgangssprachlich. Einige der Belege (Krasz[[ewski]] Poeta, DOR, Prus Wicz., DOR, Hertz B. Bajki, DOR) scheinen eher auf die Umgangssprache als auf eine mundartliche Form hinzuweisen. Die Schreibweise *rychtyg* (mit <g>) steht in Anlehnung an das Neuhochdeutsche.

« zurück blättern vor »